

Лексико-синтаксичні стилістичні засоби поезії Німеччини першої половини XVII століття

Ходаковська Н.Г.

Київський національний лінгвістичний університет, м. Київ, Україна
*khodakn@gmail.com

Анотація. Стаття присвячена аналізу лірики німецьких поетів першої половини XVII століття. В статті розглядаються лексико-синтаксичні стилістичні засоби, притаманні ліриці епохи бароко. Поети в епоху бароко сприймали реальний світ як ілюзію і сон. Реалістичний опис часто поєднувався з їх алегоричним зображенням. Широко використовуються метафори, символи, антитези, повтори (анафора), оксюморони, епітети, перелік (асиндетон, моносиндетон, полісиндетон), порівняння. Лірика поетів першої половини XVII століття утілила світосприйняття людини епохи Тридцятилітньої війни: відчай, і розгубленість. В цьому і полягають їх песимістичні настрої. Все земне для них – помилка і тривожний сон.

Ключові слова: *лірична поезія, бароко, лексичні та синтаксичні засоби, метафора, антитеза, анафора, епітет, перелік, оксюморон.*

Вступ. Ґрунтовне вивчення німецької лірики XVII століття має неабияке значення, оскільки цей період є вельми значним етапом становлення і формування національної літератури, переломним моментом в її долі. Саме в цей час зароджувалась нова німецька література і літературна теорія, яку розробляли автори поетичних творів – поети були одночасно і вченими, і критиками – більшість прикладів, які Мартін Опіц наводить у своїй «Книзі про німецьку поетику» (Buch von der deutschen Poeterey) взяті з його ж ранніх творів, і не тільки тому, що він вважав свої вірші вершиною досконалості, а тому що інших прикладів просто не існувало. Розквіт ліричної поезії Німеччини припадає на першу половину XVII століття. Цей період відмічається появою багатьох видатних творчих індивідуальностей, таких як Мартін Опіц, Фрідріх Шпее, Сімон Дах, Пауль Флемінг, Андреас Гріфіус, Християн Гофман фон Гофмансвальдау, Ангелус Сілезіус та ін.

Короткий огляд публікацій. Звертання до теми лірики бароко у світлі активного вивчення барочної літератури сучасними вітчизняними і зарубіжними вченими є достатньо новою і актуальною темою. Актуальними залишаються висновки відомих лінгвістів лірики бароко М. М. Бахтіна, В. В. Виноградова, В. М. Жирмунського, О. О. Потебні, Д. С. Наливайка, а також роботи провідних німецьких германістів, літературознавців минулого та сучасності Р. Алевіна, В. Барнера, Г. Вельфліна, К. Гарбера, В. Дільтея, Е. Р. Курціуса. В галузі історії німецької літератури, зокрема німецької поезії, присвячені дослідження Н. О. Жирмунської, О. В. Михайлова, Б. І. Пуришева, Р. М. Самаріної.

Метою статті є визначення та аналіз лексико-синтаксичних стилістичних засобів німецької лірики епохи бароко.

Матеріали і методи дослідження. Матеріалом дослідження слугують німецькомовні твори поетів епохи бароко М. Опіца, Ф. Шпее, С. Даха, П. Флемінга, А. Гріфіуса, Х. Гофмана фон Гофмансвальдау, А. Сілезіуса, виокремлених на основі контекстуального аналізу. Під час дослідження ми використовували як загальнонаукові, так і спеціальні лінгвістичні методи. Загальнонаукові методи: аналіз і синтез. Основним лінгвістичним методом дослідження є порівняльно-історичний метод для встановлення закономірностей розвитку поезії бароко. Метод лінгвістичного аналізу застосовується для характеристики лінгвістичних і стилістичних особливостей поетичних творів, для визначення їх мовних та позамовних чинників.

Виклад основного матеріалу. Літературне бароко в Німеччині формувалося на історичному тлі Тридцятилітньої війни, смерті третини німецького населення, поширення абсолютизму, але не на національному рівні, а у численних роздіблених князівствах. Тривали процеси післяреформаційного розщеплення віри, розвиток науки супроводжували нові винаходи та відкриття, що також ламало старе світосприйняття і додавало страху та невпевненості громадянам [2, с. 73]. Отже, і тематика німецької лірики цього періоду присвячена Тридцятилітній війні, а саме опису народних бідуваль, трагічних обставин особистого життя поетів, висловлюванню їх політичних надій та розчарувань, трактовці понять миру та війни. Тема нетривалості, метушливості земного буття, смерті була також дуже поширена в

німецькій поезії XVII століття. Іноді у смерті був єдиний порятунок від жахливої дійсності, а надію і притулок людина часто шукала у релігії, тому не випадково у німецькій поезії бароко переважають релігійні та містичні тенденції. Поряд з цією громадянською темою культивуються традиційні мотиви античної та ренесансної лірики: вірші про кохання, вірші присвячені шлюбом, народженню, смерті високопоставлених осіб, захисникам або друзям поета. Сонет, ода, епіграма та різні пісенні форми мали перевагу.

У німецькому літературознавстві бароко сьогодні трактують як «літературну епоху в часі між 1600 та 1720 рр. між гуманізмом / Реформацією і Просвітництвом, що позначає середню фазу макроепохи нової доби» [6, с. 16].

Один із класиків бароко, «батько німецької поезії» Мартін Опіц наполягав, що поетам можна видумувати нові слова. М. Опіц вивчав давньонімецьку поезію, встановив теоретичні правила піітики (теорії поезії), які спричинили реформування німецької метрики та становлення німецького поетичного стилю Відродження. Поет підкреслює, що віра у бога була одним із факторів виникнення німецької поезії, «поезія спочатку становила не що інше, як приховану теологію та настановлення у божественному» й, «прислухаючись до милозвучності віршів, люди зверталися до добра та праведних діянь» [1, с. 445-446]. М. Опіц намагався відокремити німецьку поезію від звичайної мови, збільшити кількість поетичних прикметників, порівнянь та складних слів.

Новаторським характером володіє вірш М. Опіца «Ach Liebste, lass uns eilen ...». З незвичайною легкістю, витонченістю і одночасно поважністю поет закликає кохану не зволікати, тішитися дарами юності та краси, тому що вони неминуче зникнуть, зметені потоком всепоглинаючого часу. Саме тому вірш побудований на контрасті між радістю життя та страхітливою примарою старості та руйнування, смерті. В п'ятому рядку поет називає основне слово «*Schönheit*», яке внаслідок інверсії стоїть свідомо на початку речення «*Der Edlen schönheit Gaben*» [4, с. 42]. В наступному рядку автор персоніфікує це ключове слово «*Fliehn fuß für fuß*» [4, с. 42]. У формі **анафори** та **перелику** «*Der Wangen Ziehr verbleichet / ... Der Augen Fewer weichet*» описуються зміни від краси до потворності. Завдяки **антитезам** «*Die Brunst wird Eiß / ... Und du wirst alt / Der Jugend Frucht / ... Der Jahre Flucht*». М. Опіц образно демонструє цей жахливий результат. Красу поет представляє також за допомогою **метафор** «*Der Wangen Zier*», «*Mündlein von Corallen*», при цьому поет послуговується ознаками краси, які були типовими для жінок епохи бароко. Взагалі для поета головне – це краса його коханої. Втратить його кохана «*zierliche Wangen*» (витончені щоки) та «*feurige Augen*» (полум'яні очі), то відразу вона втратить і свою привабливість. Емоційно-оцінні епітети це влучно підкреслюють. Старіння у вірші означає кінець кохання і життя.

Особливим напрямком німецької поезії XVII століття була релігійна пісня, яка орієнтувалася на євангельські сюжети, але й розвивала художні традиції народної пісні з її простотою, щирістю почуття, глибокою людяністю, живим та безпосереднім сприйняттям природи. Найбільш яскравим представником цього напрямку був Фрідріх Шпее. Оскільки він був священником та членом єзуїтського ордена, Ф. Шпее як духовник супроводжував жінок на страту за чаклунство. У його піснях образи античної міфології і мотиви умовної пасторальної поезії переплітаються з християнсько-католицькими мотивами. Вірші Ф. Шпее багаті на лексико-синтаксичні стилістичні засоби. Розповсюдженням є **новтор** (анафора) «*Ach Vatter / liebster Vatter mein / ... Ach liebes Kind / trink auß geschwind; / Ach Vatter mein / vnd kans nit sein? ... / Ach mütterlein mein / bin ja kein stein*» [4, с. 40-41]. Заслужує на увагу опис **метафор** у поезії Ф. Шпее «*That bin mit augen schlagen*», «*... in großer noth fast halber todt / Im Garten lag auff Erden*» [4, с. 40]; «*Mein leiden hart zu dieser fahrt / Dein hertz wär schon gerissen*»; «*Das hertz mir dörrfft zerspringen: / Sehr große pein / muß nehmen ein / Mit todt / vnd marter ringen*» [4, с. 41]. В поезії Ф. Шпее зустрічаються як **конкретні** «*stille Nacht*», «*dörner Cron*», «*der schöne Mon*», так і **емоційно-оцінні** «*junges Blut*», «*bitter Tod*», «*sehr große pein*», «*wilde Wüste*» **enimemu**.

В 1620 році в Кенігсберзі створюється гурток поетів, об'єднаних прихильністю до музики. Основними темами членів гуртка були меланхолічні мотиви смерті. Найбільш розповсюдженим жанром у них була народна, проста, щира, музикальна пісня. Відомим поетом цього гуртка був Сімон Дах. Пісні поета наповнені глибоким, щирим почуттям та восхваляють справжні людські цінності – любов, вірність, дружбу. Одна із відомих пісень – «Анке із Тарау» (*Annchen von Tharau*) – просте любовне освідчення, захоплення простою, вірною дівчиною – написано на місцевому діалекті. Поет використовує різноманітні стилістичні засоби, такі як **новтор** (анафора) на початку речення «*Annchen von Tharau ist, die mir gefällt; / Annchen von Tharau hat wieder ihr Herz / Annchen von Tharau, mein Reichtum, mein Gut, / Annchen von*

Tharau, mein Licht, meine Sonn, / Annchen von Tharau, das woll'n wir nicht thun;» [4, с. 49-50], **перелік** (моносиндетон) «*Krankheit, Verfolgung, Betrübniß und Pein*», **асиндетон** «*Durch Eis, durch Eisen, durch feindliches Heer*» [4, с. 49], **метафора** «... *hat wieder ihr Herz / Auf mich gerichtet in Leib' und in Schmerz*», «*Dies macht das Leben zum himmlischen Reich, / Durch Zanken und Seele wird es der Hölle gleich*» [4, с. 50].

Лірика Пауля Флемінга відзначається оригінальністю та великою художньою силою. Один із його відомих сонетів «До себе» (An Sich) сповнений глибоким філософським змістом, а саме неостоїцизмом. Німецький поет виходив з постулату про двоїстість світу, про поєднання в ньому духовного й фізичного начал, і про взаємозв'язок цих начал, єдність людини і природи. Сонет «An Sich» характеризується наступними лексико-синтаксичними стилістичними засобами: **антитезою** «*Sein Unglück und sein Glücke ist ihm ein Lieder selbst*» [4, с. 58]; **метафорою** «*Weich keinen Glücke nicht. Steh' höher als der Neid./ Vergnüge dich an dir / und acht es für kein Leid* /» [4, с. 58]; «*Schau alle Sachen an. Diß alles ist in dir / laß deinen eiteln Wahn* /» [4, с. 59]; **анафорою** «*Was dich betrübt und labt / Was du noch hoffen kanst / Was klagt!*» [4, с. 58]. Темі мужнього страждання поета присвячена «Епітафія пана Пауля Флемінга» (*Herrn Pauli Flemingi der Med. Doct. Grabschrift*). Поет послуговується різними засобами образності: **еніметою** *die «letzte Glut»*, «*gute Nacht*», «*das schwartze Grab*», [4, с. 59]; **метафорою** «*Ich war an Kunst / und Gut / und Stande groß und reich*», «*Was bin ich viel besorgt / den Othem aufzugeben?*» [4, с. 59]. Лексико-синтаксичні засоби: **перелік** (асиндетон) «*Gott / Vater / Liebste / Freunde*», **полісиндетон** «*Kunst / und Gut / und Stande*», **новтор** «*Biß daß die letzte Glut diß alles wird verstören. / Diß / Deutsche Klarien / diß gantze danck' ich Euch*». Характерними для епітафії П. Флемінга є **еліптичні речення**: «*Den Glückes Lieber Sohn / Von Eltern guter Ehren. / Frey; Meine. / Von reisen hochgespreist; für keiner Mühe bleich. / Jung / wachsam / unbesorgt*» [4, с. 59].

Одним із багатьох осередків поетичної творчості Німеччини була Сілезія, найвидатнішим поетом якої був Андреас Грифіус. Лірика Грифіуса втілила світосприйняття людини епохи Тридцятилітньої війни: відчай та розгубленість. Це свідчить про його песимістичні настрої, які він намагається відтворити у своїх віршах «Сльози Батьківщини» (*Thränen des Vaterlandes*) та «Людські страждання» (*Menschliches Elende*). Сувору реальність війни, біди, які зазнали його країну представлені такими лексико-синтаксичними стилістичними засобами: **переліком** (полісиндетон) «*Hat aller Schweiß / und Fleiß / und Vorrath auffgezehret.*», «*Ist Feuer / Pest / und Tod / der Hertz und Geist durchfähret*», «*Was grimmer denn die Pest / und Glutt und Hungersnoth* /», **моносиндетоном** «*So muß auch unser Nahm / Lob / Ehr und Ruhm verschwinden*» [4, с. 60-61]; **емоційно-оцінними епітетами** «*Der frechen Völker Schaar / die rasende Posaun; fette Schwerdt / die donnernde Carthau / frisches Blut* /»; «*das falsche Glück / scharffes Leid* /» [4, с. 61]; **поширенням порівнянням** «*Dreymal sind schon sechs Jahr / als unser Ströme Flut /was ärger als der Tod* /», «*Diß Leben fleucht davon wie ein Geschwätz und Schertzen*», «*Gleich wie ein eitel Traum leicht aus der Acht hinfällt / Vnd wie ein Strom verscheust / wir vergehn wie Rauch von starken Winden*» [с. 61]; **метафорою** «*Hier durch die Schantz und Stadt / rinnt allzeit frisches Blut / Wir sind doch nunmehr gantz / ja mehr denn ganz verheeret!*» [4, с. 60], «*(Menschen) Ein Ball des falschen Glücks / ein Irrlicht dieser Zeit*», «*Ein Schauplatz herber Angst / besetzt mit scharffem Leid*» [4, с. 61]. Лірика А.Грифіуса відрізняється напруженою та суворою виразністю. Кожен вірш включає в себе багатоплановий зміст. Кожна інакомовність зберігає цілісну, нероздільну єдність змісту і образу. Багата метафорика віршів поета не є зовнішньою прикрасою, а навпаки є «найкоротшим і нетривіальним шляхом до істини, бо, вона, вихоплюючи і синтезуючи за асоціаціями певні ознаки, переводить світ предметів з усталеної таксономії на вищий щабель пізнання – у світ смислів» [3, с. 330]. А.Грифіус гостро відчуває людське горе, завжди хоче бути там, де страждають люди. Він знає, що страждання людей величезні. Йому навіть часом здається, що земне існування подібно смерті. Вірш «Вечір» (Abend) не присвячений темі природи, а навпаки, з одного боку, швидкоплинності людського життя (*Vanitas*), а з іншого – швидкій смерті (*Memento Mori*), і пов'язане з ними життя у потайбичному світі. Сама назва вірша вживається також у переносному значенні, і має назву «останні роки життя». **Метафора** «*Der schnelle Tag ist hin / die Nacht schwingt ihre Fahn*» [4, с. 60], де «день» – мінливість життя, «ніч» – радикальна протилежність смерті, яка безпосередньо пов'язана із життям. «*Der Menschen müde Scharen / Verlassen Feld und Werck / wo Thir und Vogel waren / Traurt itzt die Einsamkeit*» [4, с. 60] означає в переносному значенні, що втомлені від життя люди покидають земне життя. **Алітерація** «*Menschen müde*» якраз і підкреслює це суворе життя, яке було даремним і непотрібним, та не має жодної цінності для нащадків. І він благає бога скоріше вирвати його з п'їтьми і страждань, використовуючи **анафору** «*Laß höchster Gott / mich doch nicht auff dem Lauffplatz gleiten / Laß mich nicht Ach / nicht Pracht / nicht Lust nicht Angst verleiten! / Laß / wenn der müde Leib entschlafft / die Seel wachen*» [4, с. 60]. Тридцятилітня війна

затінула життя людей війною, голодом і чумою. І тільки релігія давала надію на краще життя після смерті. Це чітко представлено **плеоназмом** «*Die ewig-heller Glantz sey vor und neben mir /*» [4, с. 60].

Найбільш значним представником другої сілезької школи вважають Христіана Гофмана фон Гофмансвальдау. Темі швидкоплинності та мінливості життя присвячено сонет «Швидкоплинність краси» (*Vergänglichkeit der Schönheit*). Основна тема сонета – страждання народу, старіння, втрата краси. Перша строфа є **метафорою**, а саме персоніфікацією виступає слово «смерть», яка позбавляє людей всіх страждань «*Es wird der bleiche tod mit seiner kalten hand / Dir endlich mit der zeit umb deine brüste streichen /*» [4, с. 62]. **Інверсія** і одночасно **оксюморон** «*Der schultern warmer schnee wird werden kalter sand /*» вказує на згасання і поступове руйнування тіла після смерті. Мінливість життя людини відображається також у **метафорі** «*Der augen süsßer blitz / die kräfte deiner hand / Für welchen solches fällt / die werden zeitlich weichen /*» [4, с. 62]. Змінюється не тільки зовнішність людини, але й її внутрішні цінності стають після смерті мізерними і незначними «*Die werden theils zu staub / theils nichts und nichtig werden /*». Єдине, що залишається на всі часи – це серце, яке поет порівнює з діамантом «*Dein hertze kann allein zu aller zeit bestehen / Dieweil es die natur aus diamant gemacht*» [4, с. 62]. Цим сонетом Х. Гофман фон Гофмансвальдау показав, що зовнішня краса людини мінлива, і отже є незначною, несуттєвою. Відомим віршом Х. Гофмана фон Гофмансвальдау є сонет «Світ» (*Die Welt*). На початку сонета поет ставить питання «*Was ist die Lust der Welt?*» і відразу ж відповідає на нього. Спочатку здається, що назва і зміст вірша нічого спільного між собою не мають. Відповідаючи на запитання, стає зрозумілим, що мова йде про стан у світі і про сам світ. Х. Гофман фон Гофмансвальдау першим запровадив у німецьку поезію **антумезу**. За її допомогою він виражає швидкоплинність життя «*So lange Zeit gehofft / in kurtzer Zeit verschwindet / Und da der Anschlag nicht den Ausschlag recht empfindet / Wir Fluchen oft auf dis was gestern war gethan / Und was man heute küst / mus morgen eckel heissen /*» [4, с. 62]. Мінливість життя представлена ще одним образом: феєрверком, «*Es gehet uns wie dem / der Feuerwercke macht / Ein Augenblick verzehrt oft eines Jahres Sorgen*». Людина повинна бачити не тільки свою скруту і страх, але й відчувати моменти радості, хоча й не надавати їм пріоритетності. Завдяки **персоніфікації** поет зображаєплинність дня «*Der Abend tadelt oft den Mittag und den Morgen*». Про недовговічність успіху або справи поет повідомляє також в переносному значенні «*Wir Fluchen oft auf dis was gestern war gethan / Und was man heute küst / mus morgen eckel heissen*» [4, с. 62]. Людські лінощі проявляються в рядках «*Wir kennen uns / und dis / was unser ist / oft nicht / Man merckt / wie unser Wuntsch ihm selber widerspricht / Und wie wir Lust und Zeit als Slaven dienen müssen*». В останніх рядках поет узагальнює свої набуті пізнання завдяки **метафорі** «*Ein grosser Wunderball mit leichtem Wind erfüllet. Der große Wunderball ist die Freude*», яка виражає швидкоплинність життя. Туга за небом і плутанина у світі чітко представлена в останніх рядках. Потойбіччя знову висунуто на передній план, тому що земля це тільки прохід у небо «*Wohl diesem der sich nur dem Himmel dienstbar macht, / Weil aus dem Erdenkloß nichts als Verwirrung quillet*» [4, с. 62].

Характерним явищем німецького духовного життя XVII століття є широке розповсюдження містичних поглядів і настроїв. Багато хто шукав у релігії забуття від жаху навколишнього світу. Коли все навкруги руйнувалось, і нізвідкіля не можна було чекати допомоги, людина, трагічно полишена на самоті, прагне до бога, вбачаючи в ньому єдину підтримку. Ангелус Сілезіус розмірковує про нерозривний зв'язок Бога і людини, про пізнання як містичне занурення у першооснову Буття, яке знаходить своє зародження у людській душі. Його книга «Херувімський мандрівник» – релігійно-поетичні афоризми – унікальне явище у німецькій поезії. Його афоризми представляють собою справжню мовотворчість завдяки лексико-синтаксичним стилістичним засобам, таким як **гра слів** «*Der Schlaf ist dreierley; Der Sünder schläfft im Tod*», **анадиплоза** (фігура, що поєднує одним словом чи конструкцію передню строфу з наступною) «*Ich weiß nicht was ich bin / Ich bin nicht was ich weiß*», **еліне** «*Ein ding und nit ein ding: Ein stüpfchin und ein kreiß*», **лексичний повтор** «*sie blühet weil sie blühet*» [4, с. 64]. Афоризми написані александрійським віршом (римований 12-складник із цезурою посередині, обов'язковим наголосом на 6-му і 12-му складах) і побудовані в основному на **антумезах** «*Der Himmel senket sich, er kommt und wird zur Erden. / Wann steigt die Erd' empor und wird zum Himmel werden?*», «*Die Liebe, wenn sie neu, braust wie ein junger Wein; je mehr sie alt und klar, je stiller wird sie sein*», «*Im Winter ist man tot, / im Frühling steht man auf, / Im Sommer und im Herbst verbringt man seinen Lauf*» [5]. Головна тема його віршів – це бог, людина і всесвіт. Він установлює рівність людини і бога, нерозривну їх єдність і одночасно їх протилежність. Вище названі засоби мають глибокий зміст, про це свідчить взаємозв'язок та взаємопроникнення основних філософських понять.

Висновки. Отже, основною темою німецької лірики першої половини XVII століття є війна та її страшні супутники – смерть, відчай та розгубленість. У поезії цього періоду переважають також релігійні та містичні тенденції. Такі людські цінності як жіноча краса, кохання та вірність розхвалювалися німецькими поетами. Філософський зміст, а саме неостойцизм притаманний німецькій поезії епохи бароко. Для створення політичного та суспільного життя німецькі поети послуговувалися такими лексико-синтаксичними засобами: метафорою, символами, антитезами, повторами (анафора), оксюморомом, епітетами, переліком (асиндетон, моносиндетон, полісиндетон), порівнянням.

ЛІТЕРАТУРА

1. Литературные манифесты западноевропейских классицистов / под ред. Н. П. Козловой. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1980. – 624 с.
2. Паславська А. Сонети Андреаса Грифіуса в перекладі Григорія Кочура / А. Паславська // Іноземна філологія. – Вип. 127. – 2014. – С. 72–78.
3. Стилїстика української мови: Підручник / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько; За ред. Л.І. Мацько. 2-ге вид., випр. – К. : Вища школа, 2005. – 462 с.
4. Deutsche Gedichte. Eine Anthologie. Herausgegeben von Dietrich Bode. Philipp Reclam jun. Stuttgart. – 1984. – 343 S.
5. Die Deutsche Gedichtbibliothek. Gesamtverzeichnis deutschsprachiger Gedichte [Електронний ресурс] / Herausgeber Ralf-Dietrich Ritter. – Режим доступу до журналу : <http://gedichte.xbib.de/gedicht--A.htm>
6. Niefanger D. Über Barock und die Lust am Anderen / Dirk Niefanger // Barock : das große Lesebuch / Hrsg. von Dirk Niefanger. – Frankfurt am M. : Fischer-Taschenbuch-Verlag, 2011. – S. 9–28.

REFERENCES

1. Literary manifests of Westeuropean classicists / Ed. N. P. Kozlova. – М. : Publishing house of Moscow. univ., 1980. – 624 p.
2. Paslavska A. Sonnets of Andreas Gryphius in translation of Gregory Kochura / A. Paslavska // Foreign philology. – Issue. 127. – 2014. – P. 72–78.
3. Stylistics of Ukrainian: Textbook / L. I. Matsko, O.M. Sidorenko, O.M. Matsko; Ed. L.I. Matsko. Ed. 2, correct. – К. : Vyshcha shkola, 2005. – 462 p.
4. German poems. Anthology. Ed. Dietrich Bode. Philipp Reclam jun. Stuttgart. – 1984. – 343 p.
5. German verse library. All lists of the German poems [Electronic resource] / Publisher is Ralf-Dietrich.– The access mode to the magazine : <http://gedichte.xbib.de/gedicht--A.htm>
6. Niefanger D. Through a baroque and gladness on that to other / Dirk Niefanger // baroque : large reading-book / Published by Dirk Niefanger. Frankfurt a. Main : Publishing Fischer-Bagbook-Publishing, 2011. – P. 9–28.

Lexical and syntactic stylistic means German poetry of the first half of the 17 century

N.G.Khodakovska

Abstract. This article is about the lyrics of German poets of the first half of the seventeenth century. The article considers lexical and syntactic stylistic tools that are typical for lyrics of the Baroque period. Poets in the Baroque epoch was taking a real world as the illusion and dream. A realistic description was often combined with their allegorical image. Widely used are metaphors, symbols, antithesis, repetition (anaphora), oxymoron, epithets, list (asyndeton, monosyndeton, polysyndeton), comparison. The lyric poets from the first half of the seventeenth century have introduced human outlook of the period of the Thirty Years War: despair and confusion. Therein is their pessimism. All earthly things for them are a mistake and a disturbing dream.

Keywords: *lyric poetry, baroque, lexical and syntactic stylistic tools, metaphor, antithesis, anaphora, epithet, list, oxymoron.*

Лексико-синтаксические стилистические средства поэзии Германии первой половины XVII века

Н.Г.Ходаковская

Аннотация. Статья посвящена анализу лирики немецких поэтов первой половины XVII века. В статье рассматриваются лексико-синтаксические стилистические средства, присущие лирике эпохи барокко. Поэты в эпоху барокко воспринимали реальный мир как иллюзию и сон. Реалистическое описание часто соединяется с их аллегорическим изображением. Широко используются метафоры, символы, антитезы,

повторения (анафора), оксюмороны, эпитеты, перечисления (асиндетон, моносиндетон, полисиндетон), сравнения. Лирика поэтов первой половины XVII века воплотила мировосприятие человека эпохи Тридцатилетней войны: отчаяние и растерянность. В этом и заключается их пессимистические настроения. Все земное для них – ошибка и тревожный сон.

Ключевые слова: *лирическая поэзия, барокко, лексические и синтаксические средства, метафора, антитеза, анафора, эпитет, перечисление, оксюморон.*